

Әлеуметтік-гуманитарлық және
жаратылыстану ғылымдары пәні
кафедрасының аға оқытушысы

ИСТОРИЯ ЖЕЛЕЗНЫХ ДОРОГ КАЗАХСТАНА (1945–1958 гг.)

Продолжаем серию статей о железных дорогах Казахстана в указанный период. Уважаемый читатель приглашаю ознакомиться с Оренбургской и Южно-Уральской железной дорогой. Как Вы знаете, город Оренбург был первой столицей Казахской АССР с 1920 по 1925 годы.

Оренбургская железная дорога, основной железнодорожный выход из Средней Азии и южных районов Казахстана. До сдачи в эксплуатацию Туркестано-Сибирской железной дороги представляла единственную линию, связывающую эти районы с железнодорожной сетью страны. К главной магистрали Кинель – Илецк – Кандагач – Оренбург – Джусалы, законченной строительством в 1906 г., примыкает линия Оренбург – Айдырля и далее на Челябинск. Участок от Оренбурга до Орска построен в 1918 г. и участок от Орска до Айдырля – в 1930 г.; эта линия создала дополнительный выход из районов Южного Урала (Магнитогорск) в районы центра и юга, и более короткий, чем через Кинель (на 480 км), выход из районов Урала и Сибири в Среднюю Азию. Сданная в эксплуатацию в годы Отечественной войны линия Орск – Кандагач спрямила путь с Урала и Западной Сибири в Среднюю Азию и районы Казахстана, сократив его против прежнего, кругового направления через Оренбург на 450 км. Выстроенная во второй пятилетке линия Уральск – Илецк (Рязано-Уральской железной дороги) создала параллельный к Кинельскому ход из Средней Азии и Казахстана в районы центра, запада и юга. Ход через Илецк в связи с линией Кизляр – Астрахань является в настоящее время наиболее коротким в связях Закавказья с Южными Уралом и Средней Азией. Линия Кандагач – Гурьев (ныне г. Атырау) связывает с сетью Эмбенский нефтяной, район и Гурьевский порт на Каспии. По станции Аральское море осуществляются перевалочные операции в сообщении с Хорезмским оазисом в низовьях Аму-Дарьи (хлеб, хлопок, хлопковые семена и др.) и рыбопромышленными предприятиями Аральского моря. Оренбургская железная дорога проходит в пределах Чкаловской (Оренбургская область) и Куйбышевской (Самарская область) областей РФ и Казахской ССР (Актюбинская, Кызыл-Ордынская и Гурьевская обл.). В районе дороги – Эмбенское месторождение нефти, одно из крупнейших в Союзе, Халиловское месторождение полиметаллических, никелевых и природно-легированных железных руд, богатейшее Илецкое месторождение каменной соли, фосфориты Актюбинской области и развитое сельское хозяйство Чкаловской и Куйбышевской областей и прилегающих областей Казахстана. За годы советской власти на основе проведения ленинско-сталинской

национальной политики богатства недр стали широко использоваться и превратились в базу развития нефтяной, машиностроительной, химической, металлургической, пищевой и других отраслей промышленности. В погрузке дороги главные грузы: нефть, руда, хлеб, соль, минерально-строительные грузы. В работе дороги крупную роль играет транзит грузов. Дорога граничит по станции Кинель с железной дорогой им. В. В. Куйбышева, по станции Айдырля – с Южно-Уральской, по станции Джусалы – с Ташкентской и по станции Илецк – с Рязано-Уральской железной дороги. Управление дороги – в г. Чкалове (в настоящее время Оренбург).

Южно-Уральская железная дорога, обслуживает часть Урала – крупнейшего индустриального района Союза. Является звеном направлений, связывающих Дальний Восток и Сибирь (в частности, Кузбасс) с центральными районами страны. Особенно важную роль в перевозочной работе дороги имеют осуществляемые ею транспортные связи Среднего и Южного Урала с Кузбассом и Карагандой. Челябинск, в котором пересекаются основные линии дороги (Макушино – Челябинск – Кропачёво; Свердловск – Челябинск – Карталы через Уктус и через Синарскую), является одним из крупнейших железнодорожных узлов сети и важнейшим узлом дороги. Линия Кропачёво – Макушино переваливает через Уральский хребет и служит основной дорогой для транзитных перевозок. В прошлом эта линия была единственной, связывавшей Урал и Сибирь с волжскими и центральными районами страны. Западная часть линии проходит по горному району с размещёнными в нём предприятиями союзного значения (Златоустовский металлургический завод – качественные стали, Саткинские магнезиты, Бакальское месторождение высококачественных железных руд, выстроенный в годы Отечественной войны (1941 – 1945 гг.) Уральский автозавод и другие). Ветка от Вязовой на Катав-Ивановский завод связывает с сетью подъездную железную дорогу Белорецкой группы заводов. У Бердяуша примыкает линия на Дружинино, обслуживающая ряд заводов, имеющая транзитное значение для связей Северного и Среднего Урала с районами Нижнего Поволжья (Куйбышев, Ульяновск, Сызрань) по нефтяным и лесным грузам. Восточная часть линии Кропачёво – Макушино проходит в пределах Курганской области, по Сибирской равнине, району развитого сельского хозяйства и промышленности, значительная часть которой развернулась в годы Отечественной войны. В Кургане примыкает линия, ведущая через Синарскую на Свердловск. Эта линия, сданная в эксплуатацию в 1933 г., даёт параллельный Тюменскому выход из Среднего

Урала в Сибирь – и является важнейшей коммуникацией в сообщениях Урала с Кузбассом и Карагандинским угольным бассейном. В Челябинске линия Макушино – Кропачёво пересекается основной меридиональной линией Уральской сети: Свердловск – Челябинск – Карталы, имеющей два хода: через Уктус и Синарскую. Линия Синарская – Челябинск была сдана в эксплуатацию в 1940 г.; связав район цветной металлургии с Челябинским угольным бассейном, эта линия создала параллельный Уктусскому выход с Южного Урала на северный район Челябинска за годы сталинских пятилеток превратился в один из основных промышленных центров Союза. В годы Отечественной войны к имеющимся предприятиям – Челябинскому тракторному заводу, ферро-сплавному, станкостроительному и т. д. прибавилось много других, в том числе машиностроительных, перебазированных с запада выстроен и пущен в эксплуатацию Челябинский металлургический комбинат. Находящийся вблизи Челябинска крупнейший на Урале бассейн бурых углей является важной базой энергетического хозяйства Южного и Среднего Урала. Линии, идущие от Челябинска на север: Челябинск – Свердловск и Челябинск – Синарская, – обслуживают предприятия чёрной и цветной металлургии (алюминиевой, медной, никелевой). Значительная часть производственных связей предприятий Урала реализуется по названным двум линиям; в частности, существенное значение имеют перевозки челябинских углей, полуфабрикатов и сырья для металлургии (железные руды, формовочные пески, огнеупоры), привозимых из районов Южного Урала на север, лесных грузов с севера на юг. Перевозочная работа линии Челябинск – Карталы – Айдырля в основном определяется примыканием в Каргалах ветки, идущей к Магнитогорску, и линии Карталы – Акмолинск (Карагандинской железной дороги). Магнитогорский металлургический комбинат им. Сталина – один из крупнейших в мире, выстроен в годы первой пятилетки во исполнение решений XVI съезда ВКП(б), принятых в свете указаний Сталина о создании угольно-металлургической базы на востоке страны. В годы Отечественной войны мощность комбината была значительно увеличена за счёт строительства нескольких доменных печей и коксовых батарей. В период временной оккупации немецко-фашистскими захватчиками района южной металлургии работа комбината сыграла крупную роль в обеспечении металлом нужд обороны страны. Получая из Кузбасса и Караганды каменные угли для коксования и энергетических нужд, Магнитогорск является крупнейшим поставщиком

железных руд для Кузнецкого металлургического комбината. Линия Карталы – Акмолинск, выстроенная в 1940 г., спрямила перевозки каменных углей Карагандинского бассейна для районов Магнитогорска, Оренбурга и Поволжья, сократив, сравнительно с круглым направлением через Петропавловск, дальность их пробега более чем на 470 км. Примыкающая к линии Челябинск – Айдырля ветка на Кустанай ведёт в развитый сельскохозяйственный район Казахстана. Дорога стала в годы Отечественной войны районом размещения большого числа промышленных предприятий, перебазированных в глубь страны из угрожаемой зоны. Это наряду со строительством многих новых предприятий привело к значительному росту местной работы (погрузки-выгрузки) в ряде пунктов дороги, во многих случаях многократно превысившей размеры работы предвоенных лет. В перевозках транзитных грузов преобладают уголь Карагандинского и Кузнецкого бассейнов, нефтегрузы, поступающие с Оренбургской железной дороги им. Куйбышева, лесные грузы с Северного Урала. В отправлении главнейшие грузы: уголь Челябинского бассейна, железные руды, чёрные металлы и металлоизделия, хлебные грузы, минеральные строительные, лесные. Дорога проходит в пределах Челябинской, Свердловской и Курганской областей и части Башкирской АССР и Казахской ССР (Кустанайская область). **Южно-Уральская** железная дорога граничит с железной дорогой им. Куйбышева (станции Кропачёво), Казанской (станции Дружинино), Свердловской (станции Дружинино, Уктус, Косинский, Богданович), Омской (станции Макушино), Карагандинской (станции Тобол) и Оренбургской (станции Айдырля). Железнодорожное Управление дороги – в Челябинске.

На этом заканчивается цикл статей об железных дорогах Казахстана, существовавших на его территории до июня 1958 года, когда была образована Казахская железная дорога. Как видно на земле республики находилась в эксплуатации семь дорог, что говорит о значении нашей страны в истории СССР.

Эти статьи были написаны на основании Технического железнодорожного справочника, с использованием трудов по истории железных дорог страны таких авторов как Исингарин Н.К., Омаров А.Ж. и другие.

ИБРАИМОВ А. К., к.т.н.,
ассоциированный профессор кафедры
«Транспортное строительство, мосты и
тоннели»,
Почетный железнодорожник

ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ МЕН ҰЛТТЫҚ БІРЛІК – МЕМЛЕКЕТТІҢ ДАМУ КЕПІЛІ

Қазіргі жаһандану жағдайында кез келген мемлекеттің тұрақты дамуы қоғамдағы бірлік пен келісімге, ынтымаққа тікелей байланысты. Қоғамдық келісім мен ұлттық бірлік – елдің саяси тұрақтылығының, әлеуметтік әл-ауқатының және экономикалық дамуының маңызды негізі. Егер қоғамда өзара түсіністік, құрмет және ынтымақтастық болса, мемлекет те тұрақты дамып, халықтың өмір сүру деңгейі арта түседі.

Қазақстан – көпұлтты және көпмәдениетті мемлекет. Елімізде жүзден астам этнос өкілдері бейбіт өмір сүріп, ортақ мақсат жолында еңбек етуде. Бұл – Қазақстан қоғамының басты ерекшелігі және оның тұрақты дамуына ықпал ететін маңызды фактор. Әртүрлі ұлт пен мәдениет өкілдерінің бір шаңырақ астында татулықта өмір сүруі еліміздегі қоғамдық келісімнің жоғары деңгейде екенін көрсетеді.

Қазақстанда этносаралық келісім мен қоғамдық тұрақтылықты сақтау мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттарының бірі болып табылады. Осы бағытта ерекше рөл атқаратын ұйымдардың бірі – Қазақстан халқы Ассамблеясы. Бұл ұйым еліміздегі түрлі этностардың мәдениетін, тілін, дәстүрін дамытуға және халықтар арасындағы

достықты нығайтуға бағытталған маңызды жұмыстар атқарады. Ассамблея арқылы түрлі мәдени іс-шаралар, форумдар, конференциялар өткізіліп, қоғамдағы келісім мен татулықтың нығаюына үлес қосылуда.

Қоғамдық келісім – қоғам мүшелерінің бір-біріне деген сыйластығы мен түсіністігіне негізделген әлеуметтік құбылыс. Ал ұлттық бірлік – халықтың ортақ мақсаттар мен құндылықтар төңірегінде топтасуы. Бұл екі ұғым бір-бірімен тығыз байланысты. Қоғамда бейбітшілік пен тұрақтылық орнаған жағдайда ғана мемлекет әлеуметтік, экономикалық және мәдени тұрғыдан дамуға мүмкіндік алады. Сондықтан ұлттық бірлік – кез келген елдің ұзақ мерзімді дамуының басты алғышарты.

Университетімізде қоғамдық келісім мен ұлттық бірлікті нығайту мақсатында көптеген мәдени және қоғамдық шаралар ұйымдастырылады. Солардың бірі – жыл сайын кеңінен атап өтілетін ынтымақ күні. Бұл мереке еліміздегі барлық этностардың достығы мен татулығын дәріптейді. Мереке барысында түрлі мәдени фестивальдер, концерттер, көрмелер және қоғамдық іс-

шаралар өткізіліп, әр халықтың мәдениеті мен дәстүрі таныстырылады. Мұндай іс-шаралар қоғамдағы өзара сыйластықты арттырып, халықтар арасындағы достықты нығайтады.

Қоғамдық келісім мен ұлттық бірлікті қалыптастыруда жастардың, әсіресе студенттердің рөлі ерекше. Жоғары оқу орындары – әртүрлі ұлт өкілдері білім алып, бірге жұмыс істейтін орта. Студенттер университет қабырғасында бір-бірінің мәдениетімен, салт-дәстүрімен танысып, өзара құрмет пен толеранттылықты үйренеді. Бұл олардың болашақта қоғамда бейбітшілік пен келісімді сақтауға үлес қосатын саналы азамат болып қалыптасуына ықпал етеді.

Студенттік ортада өткізілетін мәдени шаралар, ғылыми конференциялар, пікірталас клубы мен «Жастар ісі жөніндегі комитет» жастардың белсенділігін арттырып, олардың қоғамдағы маңызды мәселелерге деген көзқарасын қалыптастырады. Сонымен қатар, студенттердің қоғамдық жұмыстарға, волонтерлік жобаларға және түрлі мәдени іс-шараларға қатысуы қоғамдағы ынтымақ пен бірлікті нығайтуға ықпал етеді. Мұндай

белсенділік жастардың азаматтық жауапкершілігін арттырып, олардың қоғам дамуына үлес қосуына мүмкіндік береді.

Бүгінгі студент – ертенгі елдің маманы, қоғамның белсенді мүшесі. Сондықтан жоғары оқу орындарында жастарға тек кәсіби білім беріп қана қоймай, сонымен қатар олардың бойында патриотизм, толеранттылық және қоғам алдындағы жауапкершілік сияқты құндылықтарды қалыптастыру маңызды. Бұл құндылықтар қоғамдық келісім мен ұлттық бірлікті сақтаудың негізі болып табылады.

Қорытындылай келе, қоғамдық келісім мен ұлттық бірлік – мемлекеттің тұрақты дамуы мен өркендеуінің басты кепілі. Бірлік бар жерде бейбітшілік, тұрақтылық және даму болады. Сондықтан әрбір азамат, соның ішінде студент жастар да, қоғамдағы татулық пен келісімді сақтауға өз үлесін қосуы тиіс. Бірлігі бекем елдің болашағы әрқашан жарқын болмақ.

БАЙСУГИРОВА Шынар Тастанбековна
«Көлік құрылысы,
көпірлер мен тоннельдер»
кафедрасының меңгерушісі

ЖАҒЫМДЫ ЖАҢАЛЫҚТАР ТІЗБЕГІ: КҮНДЫ МҰРА

«ТЕМІРЖОЛДАҒЫ ТЕГЕУРІНДІ ӘУЛЕТ» атты тағылымды еңбек АЛТ университеті мұражайының төрінен орын алып, теміржол саласына ғұмырын арнаған әулеттің өнегелі жолын ұрпақ жадында жаңғыртатын құнды мұраға айналды.

СТУДЕНТТЕРІМІЗ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ОЛИМПИАДАДА БІЛІМДЕРІН СЫНҒА САЛДЫ!

Студенттеріміз халықаралық олимпиадада білімдерін сынға салды! Оқу орнымыздың студенттері ІХ Халықаралық студенттердің сырттай олимпиадасына қатысып, білім мен кәсіби даярлықтарын жоғары деңгейде көрсетті.

Олимпиада тақырыбы: «Логистика және маркетингтегі цифрлық технологиялар» Олимпиадаға оқу орнымыздың Orleu Team командасы қатысты. Команда құрамында: Беляя Лия, Махсатқызы Анель, Чуманова Халима Студенттерімізге ғылыми жетекшілік еткен — Избуллаева Гульфаруз Мухпуловна.

Халықаралық деңгейдегі зияткерлік додаға қатысу – студенттердің кәсіби құзыреттілігін арттырып, білім мен тәжірибе алмасуға үлкен мүмкіндік береді. Командамызға алдағы уақытта толағай табыс, жаңа жетістіктер мен биік белестер тілейміз!

РЕСПУБЛИКАНСКАЯ ОЛИМПИАДА ПО ОП «ФИНАНСЫ»

Студенты кафедры Бизнес и управление представляют наш университет на Республиканской предметной студенческой олимпиаде по образовательной программе «Финансы», которая проходит в Университет Туран, под руководством Абленовой Анель Дуйсенбековны

ИТОГИ РЕСПУБЛИКАНСКОЙ ОЛИМПИАДЫ ПО ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРОГРАММЕ "МАШИНОСТРОЕНИЕ"

По итогам Республиканской олимпиады по образовательной программе "Машиностроение" проходившей в Satbayev University наш обучающийся Полухин Александр Иванович под руководством к.т.н. профессора Габдуллиной Айман Заманбековны занял 3 место!

II ДӘРЕЖЕЛІ ДИПЛОМ

«Маркетинг» білім беру бағдарламасы бойынша студенттердің ғылыми -зерттеу жұмыстары республикалық конкурсының II кезеңінің қортындысы бойынша Халықаралық көліктік-гуманитарлық университетінің 1 курс студенттері Камалова Дана

Ерболқызы, Камалбек Ғалымбек Русланұлы, Сейтнұр Жансейіт, II дәрежелі дипломды иеленді. Ғылыми жетекшілері: PhD, ассистент қауымдастырылған профессор Мылтықбаева А.Т.; т.ғ.к., ассистент қауымдастырылған профессор Оразымбетова А.Ж. СҒЗЖ тақырыбы: «Интеграция ESG-инициатив в цифровую клиентскую экосистему авиакомпании (АО «Air Astana»)). Толығырақ <https://narxoz.edu.kz/news/rezultaty-ii-etapa-ezhegodnogo-respublikanskogo-konkursa-nauchno-issledovatel'skikh-rabot-studentov-po-obrazovatel'noy-programme-marketing>

MTGU ПРОРЕКТОРЫ ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ГРАНТТЫҚ БАЙҚАУДЫҢ КЕЛЕСІ КЕЗЕҢІНЕ ӨТТІ

MTGU проректоры халықаралық гранттық байқаудың келесі кезеңіне өтті

Халықаралық көліктік-гуманитарлық университетінің ғылым және халықаралық ынтымақтастық жөніндегі проректоры, PhD докторы Айгүл Мылтықбаева Орталық Азия мен Қытай арасындағы ынтымақтастық мәселелеріне арналған халықаралық зерттеу гранты бойынша іріктеу кезеңінің онлайн-сұхбатына қатысты.

Халықаралық сараптамалық орталық CAPS Unlock ұйымдастырып отырған гранттық бағдарлама халықаралық ынтымақтастықты дамытуға және Орталық Азия өңіріндегі өзекті үдерістерді зерттеуге бағытталған ғылыми жобаларды қолдайды.

Өтінімдерді қарау қорытындысы бойынша Айгүл Мылтықбаева келесі кезеңге өтіп, халықаралық сарапшылармен сұхбаттасуға шақыру алды. Сұхбат кезінде үміткердің ғылыми-зерттеу тәжірибесі, кәсіби қызметі және Орталық Азия мен Қытай арасындағы ынтымақтастықты дамытуға бағытталған ғылыми жобаларды жүзеге асыру перспективалары талқыланды.

Халықаралық гранттық бағдарламаларға қатысу университеттің ғылыми әлеуетін арттыруға, халықаралық академиялық байланыстарды нығайтуға және жаңа ғылыми жобаларды іске асыруға мүмкіндік береді.

Айгүл Тауарбековнаны кезекті жетістігімен құттықтай отырып, байқаудың алдағы кезеңдерінде сәттілік пен жаңа ғылыми белестер тілейміз!

MTGU – халықаралық ғылыми ынтымақтастықты дамыту жолында.

ФАРАБИ ӘЛЕМІНДЕ

Құттықтаймыз!

«Кеден ісі» білім беру бағдарламасының 1- курс студенті Серікбай Айым студенттер мен жас ғалымдардың «Фараби әлемі»

халықаралық ғылыми конференциясында қаржылық - құқықтық пәндер секциясы бойынша 3 - орын иеленді.

Жетекшісі: Мурабилдаева М.А.

Конференция ұйымдастырушысы - Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті.

Бұл жетістік - білімге деген ұмтылыс пен еңбектің нәтижесі. Айымға алдағы уақытта да үлкен табыстар тілейміз!

Поздравляем!

Студентка 1 курса ОП «Таможенное дело» Серікбай Айым заняла 3-е место в секции финансово-правовых дисциплин на международной научной конференции студентов и молодых ученых «Фараби әлемі».

Руководитель: Мурабилдаева М.А.

Организатор - Казахский национальный университет имени аль-Фараби.

Это достижение результат упорного труда и стремления к знаниям. Желаем дальнейших успехов и новых побед!

РЕСПУБЛИКАЛЫҚ НИРМ БАЙҚАУЫНДАҒЫ ЖҮЛДЕЛІ ОРЫН!

Халықаралық көлік-гуманитарлық университетінің магистранттары Серік Қуаныш пен Еділбаев Олжас магистранттардың ғылыми-зерттеу жұмыстарының республикалық конкурсында (НИРМ) «Электр энергетикасы» білім беру бағдарламасы бойынша III орынға ие болды.

Ғылыми жетекшісі - PhD докторы, қауымдастырылған профессор, «Автоматтандыру және басқару» кафедрасының меңгерушісі Оралбекова Аяулым Оралбекқызы.

Бұл жетістік магистранттарымыздың білімге деген құштарлығы мен ғылыми ізденісінің нәтижесі. Жеңімпаздарды құттықтаймыз және алдағы ғылыми жұмыстарында жаңа белестер мен көп жеңістер тілейміз!

MTGU – ғылым мен білім жолындағы жетістіктер мекені!

ДИПЛОМ МИНИСТЕРСТВА III СТЕПЕНИ

На республиканском конкурсе НИРС, прошедшем в АО «АЛТ Университет имени Мухамеджана Тынышпаева», наш студент Абдибеков Алмаз Еркемулы был удостоен Диплома Министерства III степени. Научный руководитель — к.т.н., ассоциированный профессор Ибраимов Аманбай Кудғалиевич.

MTGU сайтынан таныса аласыздар

ТЕМІР ЖОЛ САЛАСЫНДАҒЫ АВТОМАТИКА ЖӘНЕ ТЕЛЕМЕХАНИКА: ЖАҢА ИДЕЯЛАР МЕН КРЕАТИВТІ ШЕШІМДЕР АЛАҢЫ

Білім мен инновация ұштасқан заманда техникалық мамандықтардың маңызы артып келеді. Осы орайда «Темір жол саласындағы автоматика және телемеханиканың жетістіктері» атты шығармашылық-инновациялық сайыс студенттердің кәсіби біліктілігін арттырып, олардың шығармашылық әлеуетін дамытуға бағытталған маңызды іс-шара ретінде өтті.

Аталған байқау «Автоматика, телемеханика және темір жол көлігіндегі қозғалысты басқару» мамандығының ұйымдастыруымен өткізілді. Шараның басты мақсаты - темір жол саласындағы автоматика мен телемеханиканың маңызын жаңа көзқараспен таныту, сондай-ақ, студенттердің креативті ойлау қабілетін дамыту.

Сайысқа үш команда қатысты: «Smart Рельс», «Реле» және «Electrician». Әр команда өздерінің білімдері мен шеберліктерін төрт кезең бойынша сынға салды.

Бірінші кезең - таныстыру барысында қатысушылар өз топтарының ерекшеліктері мен идеяларын таныстырып, шығармашылық қабілеттерін көрсетті.

Екінші кезеңде викторина форматында сұрақ-жауап арқылы студенттердің теориялық білім деңгейі тексерілді.

Үшінші кезең - «Қауіпсіз еңбек алаңы» ерекше қызығушылық тудырды. Бұл турда қатысушылар нақты өндірістік жағдайларға байланысты тапсырмаларды шешіп, рөлдік ойын арқылы өздерінің кәсіби дайындықтарын көрсетті. Қатысушылардың жылдам әрі

логикалық ойлау қабілеті, қауіпсіздік талаптарын сақтауы және креативтілігі жоғары бағаланды.

Төртінші кезеңде командалар өздері дайындаған макеттерін қорғап, автоматика және телемеханика саласындағы өз көзқарастарын ұсынды. Бұл кезең студенттердің тек теориялық емес, тәжірибелік тұрғыда да мықты дайындалғанын дәлелдеді.

Сайысқа әділ бағасын берген қазылар алқасы қатысушылардың білімін, кәсіби шеберлігін және жаңашыл идеяларын жоғары бағалады. Нәтижесінде үздік командалар анықталып, жеңімпаздар марапатталды. Бұл іс-шара барысында қатысушылар темір жол саласындағы заманауи технологиялардың қауіпсіздік, сенімділік және тиімділік үшін қаншалықты маңызды екенін көрсетті. Сонымен қатар, студенттердің креативті ойлары мен тың идеялары болашақта осы саланың дамуына үлкен үлес қосатынына сенім мол.

Қорытындылай келе, мұндай байқаулар студенттердің кәсіби дамуына, тәжірибе жинақтауына және болашақ маман ретінде қалыптасуына үлкен мүмкіндік береді. Барлық қатысушылар өз белсенділіктері мен командалық жұмыстары арқылы жоғары деңгейде өнер көрсетті

*ЕСЕНАЛИЕВА Динара Аскарровна
Арнайы пән оқытушысы*

ТЕМІР ЖОЛ ЖЫЛЖЫМАЛЫ ҚҰРАМЫНЫҢ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖАҒДАЙЫН ТЕКСЕРУ

«Темір жол жылжымалы құрамының техникалық жағдайын тексеру атты олимпиада өтті. Конференция Қазақстан Республикасының Мемлекеттік Әнұранымен басталды. «Темір жол жылжымалы құрамының техникалық жағдайын тексеру» атты олимпиада 2 курс студенттерінің және «Темір жолдың жылжымалы құрамын пайдалану, жөндеу және техникалық қызмет көрсету» мамандығының оқытушыларының ұйымдастыруымен өтті.

Темір жол көлігі – ел экономикасының маңызды салаларының бірі. Жүк пен жолаушыларды тасымалдауда темір жол көлігінің рөлі ерекше. Сондықтан жылжымалы құрамның техникалық жағдайын үнемі бақылау және тексеру көлік қауіпсіздігін қамтамасыз етудің басты міндеті болып табылады.

Жылжымалы құрамға локомотивтер, жүк және жолаушы вагондары, моторвагонды пойыздар жатады. Олардың техникалық жағдайының нашарлауы қозғалыс қауіпсіздігіне кері әсер етіп, апаттарға әкелуі мүмкін. Осыған байланысты техникалық тексеру мен диагностикалау жұмыстары тұрақты түрде жүргізіледі.

Темір жол жылжымалы құрамының техникалық жағдайын тексерудің маңызы, диагностикалау әдістері, қауіпсіздікті қамтамасыз ету жолдары және заманауи бақылау технологиялары қарастырылады. Жылжымалы құрамның

техникалық жарамдылығы – темір жол көлігінің қауіпсіз әрі тиімді жұмыс істеуінің негізгі факторы. Сондықтан локомотивтер мен вагондардың техникалық жағдайын уақтылы тексеру апаттардың алдын алып, тасымалдау сапасын арттыруға мүмкіндік береді.

Студенттердің олимпиадасы - қазіргі таңда студенттерге берілетін білімнің сапасын, білім алушылардың дарындылығын арттыру мақсатында болашақ мамандардың ерекше кәсіби қабілеттерін анықтау және талантты студент жастарды қолдау.

Олимпиаданың негізгі мақсаты – кәсіби білімін тереңдету, теориялық білімдерін тәжірибелік дағдылармен ұштастыру, техникалық ойлау қабілетін дамыту, сонымен қатар болашақ мамандардың кәсіби құзыреттілігін арттыру және темір жол саласына қызығушылығын қалыптастыру болып табылады. Сонымен қатар білім алушылардың кәсіби білімін тереңдету, техникалық ойлау қабілетін дамыту және темір жол саласындағы заманауи диагностикалау әдістерін меңгерту болып табылады.

Сонымен қатар олимпиада: * студенттердің теориялық білімін тәжірибемен ұштастыруға; * техникалық ақауларды анықтау дағдыларын қалыптастыруға; * қозғалыс қауіпсіздігінің маңызын түсіндіруге; * кәсіби шеберлік пен жауапкершілікті арттыруға;

* болашақ мамандардың бәсекеге қауіпсіздігін дамытуға бағытталды.

Олимпиаданың әділ бағасын берер сарапшылар өндіріс орынынан келді. Олар Даулетхан Алмас Тимурович «Алматы локомотив пайдалану депосының» машинист-нұсқаушы, Сериккулова Айдан Төрехановна МТГУ «Көлік техникасы және машина жасау» кафедрасының техника ғылымдарының кандидаты, Маханова Айжан Логистика және көлік академиясы «Жылжымалы құрам» кафедрасының магистрі. Олимпиада 3 кезеңнен тұрды:

1-кезең 30 сұрақтан құралған тест тасымасы.

2-кезең Машинист краны 394 толығымен шашып-жинап таныстыру.

3-кезең 873 шаблонмен СА-3 автотіркегішінің жұмысын тексеру.

I тур ТЕСТ. Мақсаты: тест тапсырмалары арқылы студенттердің теориялық білім деңгейін анықтау, негізгі кәсіби терминдер мен ұғымдарды меңгеруін бағалау, логикалық ойлау қабілетін тексеру және пән бойынша бастапқы дайындық деңгейін айқындау.

II тур. Машинист краны 394. Мақсаты: 394 машинист кранын зерттеу және оның құрылымын, жұмыс істеу принципін меңгеру арқылы теміржол жылжымалы құрамында тежегіш жүйесін дұрыс пайдалану дағдыларын қалыптастыру. Сонымен қатар кранды басқару, техникалық қызмет көрсету және қауіпсіздік талаптарын сақтау бойынша практикалық біліктілікті арттыру.

III тур. №873 шаблонмен СА-3 автотіркегішінің жұмысын тексеру берілетін уақыт 10 мин. Мақсаты: СА-3 автотіркегішінің техникалық параметрлерін 873 үлгісі арқылы тексеру барысында оның құрылымдық бөлшектерінің дұрыс күйін, жұмысқа жарамдылығын және қауіпсіз пайдалану талаптарына сәйкестігін анықтау. Сонымен қатар студенттердің өлшеу құралдарымен жұмыс істеу дағдыларын жетілдіру, техникалық бақылау жүргізу қабілетін дамыту және кәсіби құзыреттілігін арттыру. Аталған олимпиадаға белсене қатысқан студенттер бағалы сыйлықтармен марапатталды. 1-орын Алмашов Бахыткелды, 2-орын Ақылбаев Данияр, 3-орын Базарқұл Дамир алып, марапатталды. Болашақта студенттер арасында өтетін олимпиадалар кәсіби дағдыларын мен білімдерін жетілдіруге үлкен септігін тигізеді деп білеміз.

Темір жол жылжымалы құрамының техникалық жағдайын тексеру – темір жол көлігіндегі қауіпсіздіктің негізгі кепілі. Заманауи диагностикалау әдістерін қолдану ақауларды дер кезінде анықтауға және қозғалыс қауіпсіздігін қамтамасыз етуге мүмкіндік береді. Болашақта цифрлық технологиялар мен жасанды интеллект жүйелерін енгізу техникалық бақылау сапасын одан әрі жетілдіреді

СПАШ АЙГҮЛ АСЫЛХАНҚЫЗЫ,

Арнайы пән педагогы

ҚҰРМЕТТІ ТАЛАПКЕРЛЕР! ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КӨЛІКТІК - ГУМАНИТАРЛЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ 2026-2027 оқу жылына талапкерлерді оқуға қабылдайды

Шекті балл - 50 балл. Техникалық мамандықтарға
мемлекеттік гранттар қарастырылған.

ЖОО коды – 162

MTGU UNIVERSITY

УВАЖАЕМЫЕ АБИТУРИЕНТЫ! МЕЖДУНАРОДНЫЙ ТРАНСПОРТНО - ГУМАНИТАРНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ объявляет приём абитуриентов на 2026 –2027 учебный год.

Приём осуществляется по следующим условиям:
Минимальный пороговый балл — 50 баллов;
Для технических специальностей предусмотрены
государственные образовательные гранты.
Код ВУЗа: 162

БАКАЛАВРИАТ

6B04104 – Менеджмент
6B04105 – Экономика
6B04107 – Есеп және аудит
6B04109 – Маркетинг
6B04111 – Кеден ісі
6B04146 – Қаржы
6B06102 – Ақпараттық жүйелер
6B06113 – Есептеу техникасы және
бағдарламалық камтамасыздандыру
6B06200 – Радиотехника, электроника және
телекоммуникациялар
6B07100 – Көлік, көліктік техника және
технологиялар (Вагондар, Локомотивтер,
Автомобильдер және автомобиль
шаруашылығы, Көтергіш көлік, құрылыс,
жол машиналары мен жабдықтары)
6B07101 – Автоматтандыру және басқару
6B07102 – IT Энергетикасы
6B07103 – Электр энергетикасы
6B07133 – Машина жасау
6B07312 – Құрылыс
6B07316 – Көлік құрылысы (Жолдар мен
аэродромдар құрылысы, Темір жол
құрылысы, Көпірлер мен тоннельдер)
6B11300 – Тасымалдау мен жол қозғалысын
ұйымдастыру және көлікті пайдалану
6B11355 – Логистика

МАГИСТРАТУРА

7M04121 – Экономика
7M04130 – Іскерлік әкімшілік
7M04175 – Қаржы
7M06127 – Есептеу техникасы және
бағдарламалық камтамасыздандыру
7M06202 – Радиотехника, электроника және
телекоммуникациялар
7M07100 – Электр энергетикасы
7M07103 – Автоматтандыру және басқару
7M07123 – Көлік, көліктік техника және
технологиялар
7M07311 – Құрылыс
7M07313 – Көлік құрылысы
7M11300 – Логистика
7M11301 – Тасымалдау мен жол қозғалысын
ұйымдастыру және көлікті пайдалану

Бейіндік бағытында – 1,5 жыл.

Ғылыми-педагогикалық – 2 жыл

Мекен жайымыз:

Алматы қ, Жетысу-1 ықш. ауд, 32а ғимараты;

тел.: 8 (727)381-43-34,
8-705-100-09-66,
8-747-012-69-87.

Email: pk@mtgu.edu.kz
Instagram: @mtgu_edu
Сайт: www.mtgu.edu.kz

ӨМІРҒАЗЫНОВ Айдархан Абайұлы
Қабылдау комиссиясының
жауапты хатшысы

Направления подготовки (бакалавриат):

6B04104 – Менеджмент
6B04105 – Экономика
6B04107 – Учет и аудит
6B04109 – Маркетинг
6B04111 – Таможенное дело
6B04146 – Финансы
6B06102 – Информационные системы
6B06113 – Вычислительная техника и
программное обеспечение
6B06200 – Радиотехника, электроника и
телекоммуникации
6B07100 – Транспорт, транспортная техника и
технологии (Вагоны, Локомотивы,
Автомобили и автомобильное хозяйство,
Подъемно-транспортные, строительные,
дорожные машины и оборудование)
6B07101 – Автоматизация и управление
6B07102 – IT Энергетика
6B07103 – Электроэнергетика
6B07133 – Машиностроение
6B07312 – Строительство
6B07316 – Транспортное строительство
(Строительство дорог и аэродромов,
Строительство железных дорог, Мосты и
тоннели)

Наш адрес: г. Алматы, м-н Жетысу-1, д. 32а;

тел.: 8 (727)381-43-34,
8-705-100-09-66,
8-747-012-69-87.

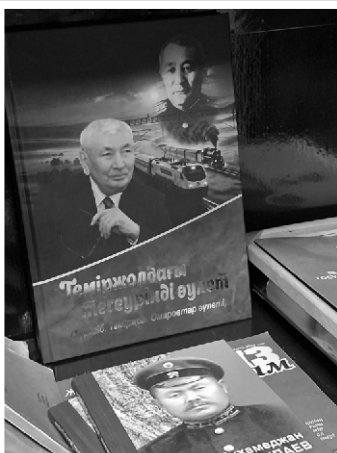
Email: pk@mtgu.edu.kz
Instagram: @mtgu_edu
Сайт: www.mtgu.edu.kz

6B11300 – Организация перевозок, движения
и эксплуатация транспорта
6B11355 – Логистика
На очной форме обучение – 4 года
Очная сокращенная форма обучения – 2,3
года

МАГИСТРАТУРА

7M04121 – Экономика
7M04130 – Деловое администрирование
(EMBA)
7M04175 – Финансы
7M06127 – Вычислительная техника и
программное обеспечение
7M06202 – Радиотехника, электроника и
телекоммуникации
7M07100 – Электроэнергетика
7M07103 – Автоматизация и управление
7M07123 – Транспорт, транспортная техника
и технологии
7M07311 – Строительство
7M07313 – Транспортное строительство
7M11300 – Логистика
7M11301 – Организация перевозок,
движения и эксплуатация транспорта
Профильная подготовка – 1,5 года
Научно-педагогическая – 2 года

ӨМІРҒАЗЫНОВ Айдархан Абайұлы
Ответственный секретарь
приёмной комиссии

МҰХТАР ШАХАНОВ МҰРАСЫ – УНИВЕРСИТЕТ КІТАПХАНАСЫНДА

Тағзым және тағылым. МТГУ университетінің Әлеуметтік, гуманитарлық және жаратылыстану ғылымдары пәндерінің кафедрасы кітапханамызға қазақтың көрнекті ақыны, драматургі, қоғам қайраткері, Қазақстанның Еңбек Ері, Халық жазушысы Мұхтар Шахановтың 2023 жылғы 13 сәуірде университетімізге жасаған сапары кезінде тарту еткен және қолтаңбасы бар кітаптарының бірін ресми түрде табыстады.

Мұхтар Шаханов - қазақ руханиятының биік тұлғасы, ұлттың арнамысы мен болмысын жырлаған қаламгер. Оның шығармалары өскелең ұрпақты елін сүйге, рухани құндылықтарды қадірлеуге үндейді. Бұл кітап тек құнды жәдігер ғана емес, сонымен қатар жас ұрпақ үшін үлкен тағылым көзі. ӨГ және ЖҒП кафедрасына осындай маңызды сый үшін алғыс білдіреміз!

«АБАЙ БОЛ» – ЖАСТАРҒА ОЙ САЛҒАН ТАҒЫЛЫМДЫ ТУЫНДЫ

Рухани кештен алған әсер. Жұманың кешінде эдвайзеріміз Назым НұрҚасымқызы топ студенттеріне кинотеатрға барып, «Абай бол» фильмін көруге кенес берді. Ол бұл туындыда Абай Құнанбайұлының қара сөздерімен астастырылған терең ой бар екенін, фильмнің тәрбиелік мәні ерекше екенін атап өтті. «Бұл кино – жай ғана комедия емес, жастарға ой салатын шығарма. Абай атамның даналығы бүгінгі қоғаммен байланыстырылып берілген. Барып көрсеніздер, көп нәрсеге көзқарастарыңыз өзгереді», – деп бізді бірге баруға шақырды. Осы ұсыныстан кейін топ болып ақылдасып, киноға баруды ұйғарды. Жақында студенттермен бірге фильмді тамашалаудың сәті түсті. Бұл туынды – Өнер Қырандары театрының кезекті кино жобасы. Әзіл мен тәрбиелік мәнді ұштастырған фильм бізге ерекше әсер қалдырды.

Студенттік көзқарас: Фильм басталған сәттен-ақ залда көтеріңкі көңіл күй орнады. Көрермендер әзілге шын жүректен күлсе, кейбір тұстарында терең ойға шомды. Әсіресе басты

кейіпкердің өмір жолындағы қателіктерін түсініп, өз әрекеттеріне жауапкершілікпен қарауға талпынуы жастарға қатты әсер етті. Фильмнен кейін студенттер арасында қызу талқылау өтті. Көпшілігі «адам әрдайым абай болып, жасаған ісіне жауап беруі керек» деген ой түйді. Кейбірі кейіпкердің өзгеру жолын өз өмірімен байланыстырып, болашақта адал еңбек ету керектігін атап өтті.

Эдвайзер пікірі: Назым НұрҚасымқызы өз сөзінде: «Абайдың қара сөздері – мәңгілік тәрбие мектебі. Бүгінгі фильм сол құндылықтарды заманауи форматта жеткізе алды. Ең бастысы – әрқайсыңыз өз өмірлеріңізді сабақ алсаңыздар, киноның мақсаты орындалды», – деп қорытынды жасады.

Абай идеялары – мәңгілік құндылық. Фильмде қозғалған негізгі идеялар:

- «Адам бол» – адамгершілікті сақтау, надандықтан аулақ болу.
- Білім мен ғылым – іздену, еңбек ету, өзін дамыту.

- «Жүректің көзі» – ақыл мен жүректі тең ұстау.
- Сабырлық пен еңбек – өмірдегі қиындықтарды жеңудің жолы.

Бұл қағидалар бүгінгі жастар үшін де өзекті екені анық байқалды.

Ортақ қорытынды: Біздің ойымызша, кино – тек көңіл көтеру құралы ғана емес, тәрбиелік мәні бар рухани құрал. «Абай бол» фильмі әр адамға өз ісіне жауапкершілікпен қарау, адал болу және өмірде дұрыс таңдау жасау керектігін ұғындырды. Осындай мазмұнды туындылар жастар тәрбиесінде ерекше рөл атқаратыны сөзсіз. Абай даналығы – уақыт өткен сайын құнын жоймайтын өмірлік бағдар

ҚАНАТБЕК Еріңұр Еділұлы,
ТС-25тобының студенті

Эдвайзер: Назым НұрҚасымқызы
«Көлік құрылысы көпірлер мен тоннелдер кафедрасы»